

גליון

**דרכי
תורת החינוך**

שיחות דרשות חינוך ומוסר

שמסר המחנך מודינו הגה"צ

רבי משה הלוי טורק זצוק"ל

על פרשת השבוע

לתלמידי תשב"ד

פרשת פנחס

גליון 183

שנה ד'

תשפ"ד

הגליון יז"ל
לאור בקשתו הרבה של מו"ז זצוק"ל
אשר ביקש ואף כתב זאת בצוואתו הק'
וז"ל: "ודק בעיקר לחזק בעניני חינוך"

לא מוגה

ניתן להודיד את הגליון מידי שבוע
מהאתר של דרשו, בינינו, לדעת

© כל הזכויות שמורות
מכון "זכרו תורת משה"
ברטנודא 9 בני ברק
טלפון: 03-6186876
פקס: 03-5042902
אימייל: 6186876@gmail.com

תמלול והקלדה: הב' מ. בלוי ני"ז
עדיבה: הרה"ג ד' ש. א. בלוי שליט"א
עימוד וגרפיקה: הר' ד. בלוי שליט"א

ניתן לרכוש את הגליון מידי שבוע
מיום ה' בערב אצל משפחת בלוי
רח' ברטנודא 9 ב"ב
בעלות של 2.5 ₪

לקבלת הגליון מידי שבוע במייל
זמן להארות והערות
יש לשלוח מייל למסן.

אנא מכס קודאים יקרים
תרמו בעין יפה עבוד הוצאת והדפסת הגליון
והנציחו את יקירכם בטל' המכון,
או בעמודות נדרים פלוס - ע"ש זכרו תורת משה

לעלות על האוניה, וזכורני את הצוואה שאמר לי אבי הי"ד ברגעים האחרונים כשעמדתי בתור לפני הבידוק, המלוכה המרשעת נתנה הוראה שיבדקו את כל העולים לאוניה שלא יקחו איתם כסף או זהב, לא נתנו לנו לקחת שום דבר רק כמה בגדים בודדים, ובאותם הרגעים אמר לי אבי הי"ד שני דברים, א. שאני ידבק לצדיקי הדור, וב"ה זכיתי לקיים את זה עד היום הזה, השתדלתי כל החיים שלי להיות במחיצתם של צדיקי וגדולי הדור, ב"ה שזכיתי להיות הרבה במחיצתו של מרן רבינו החזו"א זצוק"ל ועוד ועוד גדולי ישראל, הצוואה השניה היתה מעניינת מאד שאמר לי לא לעשן סיגריות, את הצוואה הזאת לא הבנתי, כי ראיתי הרבה ת"ח שמעשנים סיגריות, בזמנו עוד לא היה מפורסם שהעישון מזיק לבריאות, אחרי שהגעתי לארץ ישראל נודע לי שאפשר לשלוח מכתבים לחו"ל ע"י מגן דוד אדום (הנקרא הצלב האדום) שלחתי מהר מכתב לאבי וביקשתי שיכתוב לי מה הסיבה שהוא ציווה עלי לא לעשן סיגריות, שלח לי אבי מברק חוזר וכתב שם סיפור על סבא שלי שהיה מעשן הרבה סיגריות כל יום, ופעם אחת רבע שעה לפני צאת השבת סבא שלי נעמד בחלון הבית והסתכל על השמים והמתין לראות שלש כוכבים בכדי לדעת שיצאה השבת והוא כבר יכול לקחת סיגריה ולעשן אמר אבי

השבוע הזה בשבעה עשר בתמוז נכנסנו לימי בין המצרים שהם ימים שעם ישראל אכלים על חורבן בית המקדש, ישנם מנהגים והלכות לימים אלו, ובוודאי שבימים אלו התפילות והלימוד של ילדי ישראל קדושים חשובות מאד בשמים.

ידוע שפרשת פנחס תמיד נקרא בימי בין המצרים, יש אמרה שאומרים בדרך הלצה פנחס במקומו זה בצער ופנחס שלא במקומו זה יו"ט, פירושו כשקוראים פרשת פנחס לפי סדר הקריאה זה תמיד יוצא בימי בין המצרים, וכשקוראים את פרשת פנחס לא לפי סדר הקריאה זה תמיד יוצא בימים טובים, כי בפרשת פנחס כתוב את כל קרבנות המוספים של הימים טובים.

ששה עשר בתמוז אצלי באופן אישי זה יום ההצלה שלי, בשנת תרצ"ט זמן קצר לפני שנעלו הגבולות של אירופה הצליח יהודי יקר מעיר מולדתי פרשבורג להוציא שני אוניות עם יהודים והבריח אותם לארץ ישראל, בששה עשר בתמוז עלייתי יחד עם כאלף יהודים חרדים אנשים נשים וטף כולם יראים ושלמים מקהילות הקודש אוסטריה וצ'כוסלובקיה, בשפת הנהר דנובה (את הנהר הזה מביא רבינו הרש"ש על תוס' במסכת שבת שהנהר הזה הולך ישר עד לים השחור), שם זכיתי

היה להם כל השנים מים במדבר שממה, קודם לכן אף אחד לא ידע את הסוד הזה בזכות מי היה להם מים, כנראה שמרים הנביאה לא רצתה לפרסם את הדבר שבזכותה יש לבני ישראל מים מהבאר, כך הוא דרכם של צדיקים להסתיר את מעשיהם הטובים ואת התוצאות של תפילותיהם ופעולותיהם, הצדיקים לא רוצים פרסום, הם לא רוצים שידעו שבזכותם כל העולם קיים, ובאמת בזכות איזה מצוה שעשתה מרים היה לבני ישראל מים, אומר רבנו הכלי יקר בזכות מה שכתוב בפר' שמות "ויאמר מלך מצרים למילדת העברית אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה, ויאמר בילדכן את העבריות וראיתן על האבנים אם בן הוא והמתן אתו ואם בת הוא וחיה, ותיראן המילדת את האלהים ולא עשו כאשר דבר אליהן מלך מצרים ותחיינן את הילדים" ומפרש שם רש"י ותחיינן את הילדים - מספקות להם מים ומזון, ומי הם המיילדות שפרה ופועה, שפרה זה יוכבד ופועה זה מרים בתה, בזכות הגמילות חסד שעשתה מרים עם התינוקות בזה שהיא הביאה להם מים ומזון והיא החיתה אותם נתן הקב"ה שכר בעולם הזה שלבני ישראל יהיה מים במדבר ארבעים שנה.

על עוד מצווה שעשתה מרים היא קיבלה שכר בעולם הזה, מובא בחז"ל שמרים

הי"ד שאם סיגריות מפריעים את השבת אסור לי לעשן, אחיי ואני קיימנו את הצוואה ואף אחד מאחיי לא עישן סיגריות, למדתי מזה מה זה נקרא אהבה לשמירת שבת.

בפרשת השבוע פרשת פנחס כתוב "ויאמר ה' אל משה עלה אל הר העברים הזה וראה את הארץ אשר נתתי לבני ישראל, וראיתה אתה ונאספת אל עמיק גם אתה כאשר נאסף אהרן אחיך, כאשר מריתם פי במדבר צן במריבת העדה להקדישני במים לעיניהם הם מי מריבת קדש מדבר צן" אומר רש"י כאשר נאסף אהרן אחיך - בכל מקום שכתב מיתתם כתב סרחונם לפי שנגזרה גזרה על דור המדבר למות במדבר בעון שלא האמינו לכך בקש משה שיכתב סרחונו שלא יאמרו אף הוא מן הממרים היה, כמו שכתוב בגמרא ביומא משל לשתי נשים שלוקות בב"ד אחת קלקלה ואחת אכלה פגי שביעית וכו' אף כאן בכל מקום שהזכיר מיתתן הזכיר סרחונם להודיע שלא היתה בהם אלא זו בלבד, ידוע לתלמידים את מה שכתוב בפרשת חוקת שבשנת הארבעים שהיו בני ישראל במדבר בחודש ניסן נפטרה מרים הנביאה ואחרי פטירתה הבאר שהלך עם בני ישראל במשך הארבעים שנה במדבר הפסיק להוציא מים, ורק אז נודע לבני ישראל שבזכות מרים הנביאה

לצערנו הרב מי שהיה בשואה או מי ששמע את הזוועות הנוראות שהיה שם רח"ל מבין את גודל המסירות נפש שעשתה מרים שעמדה לראות מה יעשה עם משה ואם חלילה הוא ימות היא תוכל לומר ברגעיו האחרונים שמע ישראל, כאשר הנאצים ימש"ו הכניסו את היהודים לתוך תאי הגזים עמד שם נאצי ולא נתן לצעוק שמע ישראל.

"וידבר משה אל ה' לאמר, יפקד ה' אלקי הרוחת לכל בשר איש על העדה" אומר רש"י, יפקד ה' - כיון ששמע משה שא"ל המקום תן נחלת צלפחד לבנותיו, אמר משה הגיע שעה שאתבע צרכי שיירשו בני את גדולתי, משה רצה שאחד מבניו ימשיך להנהיג את עם ישראל כמו שאהרן זכה שבניו ימשיכו להיות כהנים גדולים, וכמו שפנחס זכה למה שכתוב בפרשה "לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום, והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם תחת אשר קנא לאלקיו ויכפר על בני ישראל" א"ל הקב"ה לא כך עלתה במחשבה לפני כדאי הוא יהושע ליטול שכר שמושו שלא מש מתוך האהל וזהו שאמר שלמה "נוצר תאנה יאכל פריה" ומיד משה רבנו לקח את יהושע וסמך ידיו עליו במעמד כל עדת בני ישראל, כמו שכתוב "ויעש משה כאשר צוה ה' אתו ויקח את יהושע ויעמדהו לפני אלעזר

הנביאה אחות של אהרן היתה נביאה עוד לפני שמשה רבנו נולד, והיא אמרה בנבואה עתידה אימי שתלד בן שיושיע את ישראל, ובשעה שנולד משה נתמלא כל הבית באור עמד אביה ונישק אותה בראשה ואמר לה ביתי נתקיימה נבואתך, וכאשר הכניסה יוכבד את משה לתיבה ושמה אותו על שפת היאור מספרים לנו חז"ל שעמד אביה וטפח לה בראשה ואמר לה ביתי היכן נבואתך, ובאותו הזמן אומר הפסוק "ותתצב אחתו מרחק לדעה מה יעשה לו" מרים הנביאה נעמדה מרחוק וסיכנה את חייה לראות מה יהיה הסוף עם אחיה, האם היא תזכה לראות את הצלתו או חלילה לראות את מותו ותוכל לומר שמע ישראל ברגעיו האחרונים, ובזכות זה שמרים התעכבה שם במסירות נפש כי יכלו להרוג אותה בגלל שהיא עמדה במקום שהמצרים זרקו את ילדי ישראל ליאור והם לא הסכימו שאף אחד יעמוד שם, וחז"ל אומרים שביום הזה שהכניסה יוכבד את משה ליאור באותו היום זרקו המצרים ליאור שש מאות אלף ילדי ישראל, והקב"ה שלח מלאכים שיוציאו אותם בזכות הצלתו של משה רבנו, ובזכות המסירות נפש הזו כאשר מרים היתה מצורעת עם ישראל חיכו לה שבע ימים במדבר ולא המשיכו ללכת.

שככה הוא עונה לי, צעק משה ואמר, מאה מיתות ולא קנאה אחת, אבל המחשבה הזאת היתה רק לרגע אחד, כי רגע אחרי זה משה רבנו התיישב בדעתו והבין שמה שיהושע אמר לו זה מה שהקב"ה אמר לו להגיד, ממילא זה לא חוצפה, ומדוע הקב"ה עשה את זה כי הקב"ה רצה להראות למשה רבנו שזה בלתי אפשרי שהוא יהיה תלמיד של יהושע.

מן השמים זיכני ה' יתברך לדבר היום לפני הפאר של מקום חשוב זה, תלמידי כיתה ח', תלמידים שמרגישים את עצמם כבני ישיבה ובאמת הם צודקים, כל שנה ושנה נותן לי הקב"ה את הזכיה הגדולה לדבר לפני תלמידים שבעז"ה יהיו מוסרי התורה הק' לדור הבא, פעם הייתי במעמד סיום שנה של ת"ת תשב"ר והזמינו את הרב מפונוביז' להיות במעמד, פתאום ראו איך שהרב מפונוביז' מתרגש מאד ומתחיל לבכות, שאלו אותו ממה הרב כ"כ מתרגש, הוא ענה שהוא נזכר שכשהוא היה בגיל של הילדים הללו עשו ג"כ את אותו מעמד כמו שעושים היום, בסוף שנת הלימודים הלכו עם התלמידים שמסיימים את החיידר להיבחן אצל אחד מהגדולים ואחרי המבחן שעבר בהצלחה עשו מעמד סיום, הוסיף ואמר שההתרגשות שלו היא שהוא רואה שלא שינו כלום ממה שקיבלו מאבותינו מהר סיני.

הכהן ולפני כל העדה, ויסמך את ידיו עליו ויצוהו כאשר דבר ה' ביד משה" ופירש רש"י ויסמך את ידיו - בעין יפה יותר ויותר ממה שנצטווה שהקב"ה אמר לו וסמכת את ידך והוא עשה בשתי ידיו ועשאו ככלי מלא וגדוש ומלאו חכמתו בעין יפה, ובחומש דברים בפרשת וילך כתוב "ויאמר ה' אל משה הן קרבו ימיך למות קרא את יהושע והתיצבו באהל מועד ואצונו וילך משה ויהושע ויתיצבו באהל מועד, וירא ה' באהל בעמוד ענן ויעמד עמוד הענן על פתח האהל, ואמר על זה המדרש דבר נורא, אמר לפניו, רבונו של עולם, יטול יהושע מלכות שלי, ואני ישאר חי ואהיה תלמיד של יהושע ואכנס לארץ ישראל כתלמיד של יהושע, אמר לו הקדוש ברוך הוא האם אתה חושב שתוכל לעמוד בניסיון הזה, אמר הקב"ה למשה קרא את יהושע, הלך משה לביתו של יהושע, נתיירא יהושע ואמר, משה רבי, בא אצלי, משה רבנו אמר לו שיתלווה עמו לאוהל מועד, יצאו ללכת, משה הלך לשמאלו של יהושע, ונכנסו לאוהל מועד, ירד עמוד הענן והפסיק ביניהם, והקב"ה דיבר עם יהושע וכשהסתלק עמוד הענן הלך משה אצל יהושע ואמר מה הקב"ה אמר לך? אמר לו יהושע, כשהקב"ה נגלה עליך ודיבר איתך ג"כ היית מספר לי מה הקב"ה אמר לך, באותו הרגע הזדעזע משה רבנו ונבהל מאד האם זה ההכרת הטוב של יהושע

מורו ורבו רבינו המרא דאתרא גאב"ד זכרון מאיר הרב וואזנר שליט"א.

עוד דבר לימד החזו"א לעשות, כבר בטח סיפרתי לכם כמה פעמים את המעשה הזה, מרן רבינו החזו"א בטבעו היה אדם חלש, והוא היה רגיל לדבר בלימוד עם התלמידים המקורבים שלו תוך כדי הליכה הלוך ושוב בפרוזדור של ביתו, ובקצה הפרוזדור היה מרפסת ושם היה ספסל רחב וכשהוא התעייף והיה קשה לו לדבר בהליכה הוא היה נשכב על הספסל וממשיך ללמוד, קרה פעם שבאמצע הליכתו תוך כדי דיבור בלימוד הוא התיישב על הארץ ולא היה לו כח ללכת עד לספסל, המשמש בקודש ר' דויד'ל ראה את המראה הלא סימפתי וחשב מה לעשות, ופתאום תוך כדי מחשבה נשמעה נקישה בדלת הבית, רבינו החזו"א קם מהר מהרצפה כמו אדם צעיר וחזק ופתח את הדלת, והנה האמא של החזו"א עמדה מאחורי הדלת, מיד הושיטו לה כסא (אינני יודע אם החזו"א בעצמו עשה את זה או ר' דויד'ל) אחרי שהאמא של רבנו הלכה שאל ר' דויד'ל את רבינו האם הוא יכול לשאול משהו, אמר לו החזו"א בוודאי, שאל ר' דויד'ל רבי הרי כמה רגעים לפני שהאמא של רבינו הגיעה רבינו התיישב על הארץ מרוב חולשה ופתאום כשרבינו שמע נקישה בדלת רבינו קם כמו אדם צעיר מה

מובא בחז"ל שעזרא הסופר כתב ס"ת העתק בדיוק מהספר תורה שמשנה רבנו כתב ביום האחרון שלו, הס"ת הזה היה מוצמד לארון הק' שהיו בו לוחות הברית, וכאשר החביאו את ארון הק' החביאו ג"כ את הס"ת של עזרא הסופר, ובעז"ה בקרוב נזכה לביאת משיח ואז יתגלה הארון הק' עם הס"ת של עזרא וכשיפתחו אותו יראו שהס"ת שיש לנו היום הוא בדיוק מילה במילה אות באות כמו הס"ת של עזרא שנעתק מהס"ת של משה רבנו, לא שינו שום דבר התורה ועם ישראל הם נצח.

תלמידים יקרים כדאי שמוסרי התוה"ק שהיום מסיימים את לימודן ידעו מה לעשות בבין הזמנים, אתם הרי בוודאי רוצים להיות תלמידי חכמים לכן כדאי מאד שתשמעו מה שרבינו החזו"א צוק"ל אמר לעשות, הוא אמר שבכדי לגדול לת"ח צריך לחזור הרבה על מה שלמדו, ולפחות את המשניות והברטנורא לדעת בע"פ.

זכיתי בס"ד שחתני היקר הרה"ג ר' הרשי גומבו שליט"א סיפר לי לפני החתונה שהוא כמעט סיים את כל הש"ס, ביקשתי ממנו שעד החתונה הוא יסיים את הש"ס, ושלשה חודשים אחרי החתונה שלו הוא סיים את הש"ס וישבנו בסיום עם

צריכים להתפלל במנין הראשון אבל חלילה לא לעבור על זמן תפילה, והעיקר שיכירו בבית ובחוץ שהת"ת שלנו הקימה בני תורה צעירים, וזה מה שאנחנו מאחלים לכם שהקב"ה יעזור לכם שתבנו את עצמכם, אתם הדור החדש שנכנסים לישיבות קדושות תקחו את עצמכם בידיים שלא יעבור יום אחד בלי ללמוד מוסר.

עוד מעט אנו עומדים לפני ר"ח אלול, אתם יודעים איך נהיה הגאון הצדיק ר' ישראל סלנטר לגדול בישראל? פעם אחד הוא הלך ברחוב ורבו שאל אותו לאן הוא רץ? הוא ענה לו שהוא רץ לפרנס את בני ביתו ולקנות אוכל שיהיה מה לאכול בבית, רבו צעק עליו ומה עם לבנות את החיים של העולם הבא שלך האם זה כבר מסודר אצלך? תפס ר' ישראל סלנטר את עצמו וגדל לאחד מצדיקי הדור.

הפרוש בזה? אתם יודעים ילדים מה ענה לו רבינו החזו"א, אני מכיר את הנקישות של האמא שלי, ובשביל אמא יש תמיד כח!, אתם שומעים ילדים עוד מעט באים ימי בין הזמנים וברוב היום אתם תהיו בבית, אם האמא תבקש לעשות משהו לא לענות לה אין לי כח רק תזכרו מה שרבינו החזו"א אמר בשביל אמא יש תמיד כח.

הכבוד שלכם יהיה אם אמא תגיד לאבא לא ידעתי איזה ילד טוב יש לנו, הוא מתנהג בכזה דרך ארץ, הוא לא מתקוטט עם האחים והאחיות, איך הוא מדבר אלי, אני מוכרחת לכתוב לתלמוד תורה איפה שהוא למד איך שהם העמידו לי את הילד.

מתי נדע שהחינוך שקבלתם במקום קדוש זה באמת בנה אותכם ויבנה אותכם הלאה כאשר ההתנהגות שלכם בבית תהיה נאה ומכובדת, ילדים יקרים תזהרו מאד חלילה לא לעבור על זמן קריאת שמע, לא

בהצלחה רבה, וגוט שבת תלמידים יקרים.

"מזלא טנא וגדיא יאה"

למע"כ ידידינו

הר"ר יוסף אברהם זולף שליט"א ומשפ'

בן לבית משפחת זולף שיחיו'

לרגל השמחה השרויה במעונם בהיכנס הבן - הנכד בעול תורה ומצוות

יה"ר שיזכה התן הבר מצוה לעלות מעלה מעלה

במעלות התורה והיראה

ויזכו ההורים ודודתנו שתחי' לרוות רוב נחת דקדושה

ממנו ומכל יוצ"ח בבריות גופא ונהורא מעליא

מאחלים מעומקא דליבא

מכון "זכרו תורת משה"

נר זכרון

לע"נ הבחור החשוב

אברהם אבא ב"ר דוב הלוי זצ"ל

טורק

אחיו של זקננו זצוק"ל

נפטר בדחי יחיו כ"א תמוז תשל"ג

ת. נ. צ. ב. ה.

היות שהמנוח לא השאיר אחריו זרע של קיימא
מצווה גדולה להדליק נר, לומר תהילים, וללמוד לעילוי ולטובת נשמתו.

נשמת אדם

נר השם

לזכר עולם יהיה צדיק

לע"נ זקננו הגדול

מגדולי מחנכי הדוד הגה"צ רבי
משה ב"ר דב הלוי טורק

זצוקללה"ה

נלב"ע ערש"ק ח"י כסלו תשפ"א

~~~~~

ולע"נ רעייתו זקנתנו הדגולה

מרת **טשרנא ב"ר דוד** ע"ה

נלב"ע ז' מרחשון תשס"א

ת. נ. צ. ב. ה.